

Odpowiedź na interpelację nr 32834

w sprawie planów opracowania rządowego programu skierowanego do gmin, z którego środki mogłyby zostać wykorzystane na rozbudowę sieci kanalizacyjnych

Odpowiadający: podsekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej Anna Moskwa

Warszawa, 23-08-2019

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na interpelację nr 32834 Posła na Sejm RP, Pana Andrzeja Matusiewicza z dnia 31 lipca 2019 r. w sprawie planów opracowania rządowego programu skierowanego do gmin, z którego środki mogłyby zostać wykorzystane na rozbudowę sieci kanalizacyjnych, przekazanej zgodnie z właściwością przez Ministra Środowiska w dniu 06.08.2019 r., niniejszym przedstawiam stosowne informacje.

Kwestie związane z gospodarką ściekową regulowane są przede wszystkim w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 2268, ze zm.), w ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 1437) oraz w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 1454, ze zm.).

W celu stymulacji i egzekwowania oraz koordynacji działań gmin i przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji systemów kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków komunalnych, zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy – Prawo wodne minister właściwy do spraw gospodarki wodnej sporządza i aktualizuje krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych. Dokument ten zatwierdza Rada Ministrów.

Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (dalej: KPOŚK) określa dla ww. przedsięwzięć w szczególności zakres rzeczowo-finansowy oraz termin zakończenia.

Proces analizy inwestycji w zakresie systemów kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków komunalnych przeprowadzony jest na podstawie danych zebranych podczas aktualizacji KPOŚK oraz corocznych sprawozdań z realizacji KPOŚK.

Ostatnia, V aktualizacja KPOŚK została przyjęta przez Radę Ministrów 31 lipca 2017 r. Dokument ten obejmuje 1587 aglomeracji, które podzielone zostały na priorytety według znaczenia inwestycji oraz pilności zapewnienia środków.

Mając na uwadze trwające prace nad nową perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w celu możliwości otrzymania środków finansowych na inwestycje w gospodarce ściekowej w Polsce, podjęte zostały prace zmierzające do opracowania VI aktualizacji KPOŚK. W tym celu przygotowane zostały 2 dokumenty:

- 1) Mapa drogowa dla aglomeracji ubiegających się o ujęcie w VI aktualizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (VI AKPOŚK);
- 2) Wytyczne do wyznaczania, zmiany lub likwidacji obszarów i granic aglomeracji.

Można się z nimi zapoznać na stronie internetowej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie pod adresem <http://www.wody.gov.pl/nasze-dzialania/krajowy-program-oczyszczania-sciekow-komunalnych>.

Mapa drogowa zawiera harmonogram prac nad VI aktualizacją KPOŚK, w tym informację o ankietach, w których samorządy są zobligowane do wskazania inwestycji w gospodarce wodno-ściekowej niezbędnych do zrealizowania w latach 2021-2027, biorąc pod uwagę zapewnienie zgodności z dyrektywą Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych – termin odesłania uzupełnionych ankiet do właściwych regionalnych zarządów gospodarki wodnej wyznaczony został na październik 2019 r.

Wsparcie inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej realizowane jest wielokierunkowo. Istotnym źródłem dofinansowania ww. projektów jest Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ), w którego wdrażaniu uczestniczy Ministerstwo Środowiska pełniące funkcję Instytucji Pośredniczącej dla II osi priorytetowej „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”. W ramach ww. osi priorytetowej na Działanie 2.3 pn. Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach ze środków Unii Europejskiej przeznaczono blisko 1,9 mld euro. Działanie 2.3 wspiera inwestycje w aglomeracjach o wielkości co najmniej 10 000 RLM, a w tzw. regionach lepiej rozwiniętych (województwo mazowieckie) wsparcie udzielane jest również w aglomeracjach z przedziału 2 000-10 000 RLM. Dofinansowaniem objęte są zarówno inwestycje dotyczące oczyszczalni ścieków, jak i inwestycje w sieć kanalizacji sanitarnej i wodociągowej (do określonego limitu). Aktualny poziom wykorzystania przyznanej alokacji na Działanie 2.3 w ramach zawartych umów zbliżony jest do 100% i obejmuje wsparcie 357 projektów. W wyniku realizacji ww. projektów przewiduje się, że ponad 3 mln osób będzie korzystało z ulepszanego oczyszczania ścieków. Ponadto, do sieci kanalizacyjnej, której długość zwiększy się o prawie 5,3 tys. km, zostanie przyłączonych ponad 370 tys. osób.

Wsparcie w obszarze gospodarki wodno-ściekowej ze środków krajowych oferuje nadzorowany przez Ministra Środowiska Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Realizowane są w tym zakresie dwa programy priorytetowe: zbieżny z celami Działania 2.3 POIiŚ program „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach” oraz komplementarny do niego „Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych”. Budżety obu programów to odpowiednio 2,8 mld zł (na lata 2015-2025) oraz 200 mln zł (na lata 2019-2023). Dofinansowanie przewidziane jest w formie preferencyjnej pożyczki (oprocentowanie na poziomie WIBOR – 3M, lecz nie mniejsze niż 2%), w przypadku drugiego z ww. programów z możliwością częściowego umorzenia do 30% albo do 50% wypłaconej kwoty pożyczki (jednak nie więcej niż 5 milionów złotych). Dodatkowo informuję, że udzielając dofinansowania ze środków NFOŚiGW w zakresie gospodarki wodno-ściekowej wymaga się od wnioskodawcy wskazania efektu ekologicznego, jaki zostanie osiągnięty w wyniku realizacji inwestycji. W przypadku przedsięwzięć dotyczących budowy zbiorczych sieci kanalizacyjnych takim efektem jest liczba nowych użytkowników przyłączonych do sieci kanalizacyjnej. Beneficjent przed realizacją inwestycji, informując końcowych odbiorców usług o planowanym przedsięwzięciu, w celu zachęcenia ich do podłączenia do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, wskazuje na korzyści środowiskowe płynące z takiego działania, a tym samym zwiększa ich świadomość ekologiczną. Ponadto przy ocenie wniosków o dofinansowanie, dla przedsięwzięć, które w swoim zakresie zawierają komponent edukacji ekologicznej przyznawane są dodatkowe punkty, a koszty działań edukacyjnych i

informacyjno-promocyjnych stanowią koszty kwalifikowane projektu. Wsparcie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej dla jednostek samorządu terytorialnego przewidziane jest ponadto ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich jak i Regionalnych Programów Operacyjnych.

Edukacja ekologiczna przede wszystkim realizowana jest ze środków programu priorytetowego NFOŚiGW „Edukacja ekologiczna”. Co roku ogłaszane są nabory wniosków o szczególnym znaczeniu dla realizacji polityki Ministra Środowiska, w formie dotacji w trybie ciągłym. W ramach ww. trybu składane są wnioski z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, w tym również w zakresie: ochrona wód i gospodarka wodna oraz ochrona ekosystemów Morza Bałtyckiego.